ڕۆمانی "خانوەکەی مزگەوتێ" لەنێوان "شۆڕشی مێروولەکان" و سەرسامیی "ئاغاجان"دا

ڕۆمانی "خانوەکەی مزگەوتێ"ی قادر عەبدوڵڵا، کە شەفیقی حاجی خدر ل□ه□□ندیەوە کردوویەتیە کوردی؛ ڕۆمانێکی قەرەباڵغە بەڕووداوو بەسەرهاتی جۆراوجۆر، بیری چەپگەرایی زاڵە بەسەریدا، بەڵام چەپگەلی ئیماندارن، چونکە لەخانوەکەی مزگەوتێوە تێگەیشتن وبیری چەپیان لەلا گەڵاڵە ئەبێ و، دواتر وەکو پڕۆژەی سیاسی لێدێ لەلایان، لەلایەک پێشاندانی ڕاستی دیوی ژوورەوەی خانووەکەی مزگەوتێیە، بۆ هەڵماڵینی پەردە لەسەر بزرو پەنهانیەکانی ئەوێ، ک□ ئەمش هەم بۆ لێدانی ڕۆڵی مەلا ومزگەوتە؛ هەم بۆ وشیارکردنەوەی کۆمەڵگایە کە چۆن بەناوی ئایین بڕێ کەس هەلپەرستانە ژیان بەسەردەبەن وڕاد□ بوێرن!!..

لەلایەکی دیکە بەریەککەوتنی چەپ وڕاستی خواستی مرۆڤەکانی ئەو سەردەمە، بەریەککەوتنی پەیڕەوی ئاسمانی ودانراوە، هەروەها بەریەککەوتنی ڕۆژهەڵات وڕۆژئاواشە.. ئیدی دەکرێ زۆر دوانەی جۆراوجۆر هەڵێنجین کە لەناو مەنجەڵی ئەم ڕۆمانەدا پێکەوە هاڵناکەن وهەرا دەنێنەوە. هەروەک ڕۆمانوس پەنای لۆ دەقی قوڕئان بردووە هەتا بیرۆکەیەکی خۆی پێ دەوڵەمەندتر بکات لەچوارچێوەی ڕووداوەکاندا. هەروەها ڕۆمانەکە لەڕووی نوسینەوە؛ لەچەند وێستگەیەک پێک دێت بەناونیشانی جیاواز.

ڕۆمانەکە؛ بەگشتی وا دەردەکەوێ کەلەبارەی ڕەوشی سیاسی ئێرانە لەسەردەمی شای ئێران وپاشتریش، واتا سەردەمی هاتنە دەسەڵاتی ڕژێمی ئیسلامی(ئایەتوڵڵاکان) کە دەکرێت بڵێین: خانووەکەی مزگەوتێ هێماش بێت بۆ ڕۆلی دین لەدەسەڵات، مێزەری حوکمڕانی بێت لەسەردەمی ئایەتوڵڵاکان. لەلایەکی دیکە؛ ڕۆمانەکە هەم ڕۆمانە هەم ژیاننامەی نوسەر، ئەوەی کە پێی دەگوترێت دەقگەری یان "توانەوەی جۆری" واتا لێکدانی دوو ژانری ئەدەبی لەیەک دەقدا. ئەگەرچی ڕۆمانەکە سیاسیە؛ بەڵام لەگەڵ خۆشیدا ڕەوشی کۆمەڵایەتی وهەژمونی ئایینی وبەریەککەوتنی تەوژمە جیاوازەکانیش دەخاتە ڕوو.

هەرچی بێت، ڕۆمانێکی خۆش وبەجۆش وگەشکەدەرە. ڕاناوی نادیار تیایدا باڵادەستە و ڕووداوو ڕەوشی ئەو کات دەگێڕێتەوەو کەسایەتیەکان دەخاتە ڕوو دەیاناسێنێ ودەوریان پێ دەدات، بۆیە دەتوانم بڵێم: زێدەڕۆیی ڕەنگە هەبێ لەنیمایشکردنی کاراکتەرەکان وپێدانی هەر ڕۆڵێک کە گێڕەرەوە"السارد" ویستوویەتی، هەروەک ئەوەی لەوانەیە "قادر عەبدوڵڵا" خۆی بێت وپاشخانە فیکرییەکەی ڕێبەری نوسینی ڕۆمانەکەیەتی. چونکە دەبینین جۆری بیرکردنەوەی ئەو زاڵە بەسەریدا، کەچەپ بووە. دواجار ڕۆمانەکە؛ وێنەیەکە لەڕووماڵی هات وهەرای نێوان مێروولە شەشگێڕەکان دوای سەرکەوتنی شۆڕش؛ لەسەر شیوەو جۆری دەسەڵات، بەواتایەکی تر پیشاندانی ئیمانداریی چەپەکان ومێزەری ئایەتوڵڵاکان و بەرێککەوتنیانە.

سەبارەت بەوەرگێڕانەکە؛ دەمەوێت پەسنی ڕۆڵی شەفیقی حاجی خدر بکەم؛ لەوەی کە بە وەرگێڕانی ئەم ڕۆمانە ماندوو بووەو بەسەلیقەوە ئەنجامی داوە، زمانی وەرگێڕ ئەوەمان پێدەڵێت کە، وەرگێڕیش دەرەی بۆ خۆی ڕۆماننوسەو شارەزای بنیاتی پێکەری ڕۆمانە. هەروەها وەرگێڕ لە وەرگێڕانی ئەم ڕۆمانە؛ گەلێک وشەو دەستەواژەو زاراوەی کوردی ڕەسەنی وەبیرهێناوینەتەوەو لەلەناوچوون دەربازی کردوون. ئەگەرچی بەدەر نیە لەهەندێ هەڵەی چاپ.

ئەمن زیاتر وەک خوێنەرێک ڕۆمانەکەم خوێندەتەوە، ئەگەرنا خوێندنەوەی ڕەخنەیی وزانستی سەرنجی وردترو زیاتر لەجێی خۆی دەوێت، کەئەمن تەنها ویستم لەرێ سەرنجێکی خێراو سەربین وتیژتێپەڕ بخەمە ڕوو، بانگهێشتی خوێنەرانیش بکەم بۆ خوێندنەوەی.
کۆتایِ ڕۆمانەکە: قوله تعالى: اللَّـهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ ۖ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ۖ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ۚ نُّورٌ عَلَىٰ نُورٍ ۗ يَهْدِي اللَّـهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ ۚ وَيَضْرِبُ اللَّـهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ ۗ وَاللَّـهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾ .. "النور"

بێتان لەتیف ماویلی

هەولێر- ٤/١/٢٠١٧